

Izhaja dvakrat na teden.
Velja za celo leto \$3.00
Published every weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

EDINOST

"EDINOST"
1849 W. 22. St.
Telephone:
Canal 98.
Chicago, Ill.
ZA RESNICO
IN PRAVICO.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

ŠTEV. (No.) 38.

CHICAGO, ILL., TOREK, 17. MAJA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

NAJNOVEJŠE VESTI.

VOJNO STANJE V WEST VIRGINIJI.

Šest oseb ubitih v dveh dneh. Prebivalstvo beži v mesta.

Washington, D. C., 16. maja.—Predsednik Harding bo najbrže še danes odredil obsejeno stanje v vseh krajih države West Virginije, kjer koli se vrše nemiri. Tako se je izjavil danes vojni tajnik Weeks, po dolgi konferenci s predsednikom Hardingom. V to bo prisilila predsednika potreba, ki narašča v vsej svoji skrajnosti od ure do ure.

Williamson, W. Va., 15. maja.—Danes so se obnovili boji ob jutrajnem svitu na pozorišču Tug River. Skozi celo noč je bilo slišati streljanje križem tamošnje pokrajine. Ob jutrajnem svitu pa se je zopet obnovil boj, kakor poročajo poročevalci. Do danes je bilo zaznamovati šest mrtvih.

Poznejša poročila pa naznanjajo, da mesto Sprigg je docela obkoljeno in da v mesto lije ogenj iz strojnih pušk. Boji so nastali resnejši, kakor kdaj prej, odkar se je zaneslo nemire. Premogariji baje namestavljajo zabraniti oziroma ovirati koncentracijo državne milice v tamošnjem okolišču, ki ravno kar dohaja na pozorišče. Raditega je tudi opaziti rabo strojnih pušk prvič tekom bojevanja.

Neko zadnje poročilo trdi, da je baje že nad dvajset oseb mrtvih in mnogo ranjenih.

Sheriff A. C. Pison, se je baje pogodil z Norfolk & Western Railroad družbo, da mu bo dala na razpolago lokomotive in jeklene voze, kot pripravno sredstvo za boj, proti bojevalcem v okolišču mesta Matewau in Spigser.

Da so se nemiri povzročili so baje krivi lastniki premogorovov, kot razvidno iz zavetih njihovih izjav. Seveda, nazadnje ko pride blamaža se isto vedno skuša zavriniti na druge.

FRANCIJA BO PODPIRALA POLJSKO V SLUČAJU, DA PRIDE DO VOJNE Z NEMČIJO.

Paris, 15. maja.—Vstop nemških čet v gornjo Šlezijo bi povzročil intervencijo poljskih regularnih čet, kar bi pa pomenilo skoraj toliko, kakor napoved vojne. V takem slučaju pa bi Francija ne ostala nevtralna, kakor se to zatrjuje po raznih vesteh iz francoskih vladnih krogov. Francoski ministrski predsednik Briand se je izjavil, da Francija nikakor ne bo strpela najmanjše vojaške demonstracije, od strani Nemčije napram Poljski v Zgornji Šleziji.

EVROPSKI MIR ZOPET OGROŽEN.

Geneva, 16. maja.—Radi zapetljajev, ki so nastali v gornji Šleziji zadnje dni, je podlaga evropskega miru v novi nevarnosti. Francoski vladni krogi so poskusili že vse, da bi nagovorili Britanijo, da bi poslala svoje čete v kraje, kjer so pravkar nastale za Evropo neprijetne homatije. Toda kljub vsemu namigavanju je London gluh in najmanjšega znamenja ni, da bi Britanija intervistirala v novih homatijah v Zgornji Šleziji.

Če se Nemci ne bojo mogli premagati, da nebi naskočili Poljake v Šleziji, bo posegla vmes gotovo Francija, kar bo pa slednjič potegnulo celo Evropo v novi ogenj, ki bo zopet fatalen za ves ostali svet.

POLJSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK BO ODPSTOPI.

London, 16. maja.—Ker poljski kabinet ni dal svoje večine za zaupnico ministrskega predsednika Sapickja, je baje naznanil kabinetu, da bo resigniral. Drzni nastop bojevitiga Korfanty-a je tako rekoč razdelil poljsko politiko v več smeri. Njegov nastop pa je imel vpliv tudi v poljskem kabinetu, kar priča resignacija poljskega ministrskega predsednika Sapickjeja.

PROTI BOLJŠEVIZMU.

American Federation of Labor se je izjavila proti sovjetni obliki vlade. Izvrševalni odbor te delavske organizacije je izdal svarilo ameriškem delavstvu, naj se čuva propagande za sovjetno obliko vlade. Sovjetna ruska vlada, pravi svarilo, ni nikako pravo zastopstvo ruskega ljudstva, ne delavstva, ne kmeta, temveč je samo orožje kapitalistov pod krinko delavskih koristi. Tudi, pravi svarilo, da je sovjetna vlada odločna nasprotnica vsake delavske organizacije.

Odbor tudi obsoja socialistiško stranko, ki podpira anarhističko gibanje v tej državi.

ŽALOSTNE RAZMERE.

Tatvine, ropi in umori se strašno množe v Chicago. Pretečeno soboto večer so razni uzmoviči v eni noči uprizorili več tatvin in ropov kot celi teden prej. Policija je bila alarmirana. Od ure do ure je prihajalo več in več poročil o ropih iz vseh delov mesta. Več kot 200 je bila aretiranih. Dva človeka sta bila ustreljena in veliko oseb okradenih.

Kjer ni vere, ko se človek Boga več ne boji, se vidi, da vse vislice, vse ječe, vse kazni kakor tudi vsa policija nič ne pomaga.

Človek brez vere je zver.

ČUDEN POJAV.

V soboto zvečer ob pol šestih so vse telefonske postanje naenkrat opazile velik nered v telefonskih žicah. Nobenih zvez niso mogli dobiti. Vse žice so pa brenčale, da je dekleta glušilo. Ko se je pa stemnilo, se je pa nad mestom Chicago

pojavo vse polno lepih lučk in pokazala se je krasna "severna luč", "aurora borealis", kakršne že dolgo nismo videli v Chicagi. Vse telefonske in brzojavne zveze so bile pretrgane.

Uzrok tega pojava pravijo učenjaki je solnce. Na solncu so namreč opazili zvezdoslovci v soboto veliko črno pego. To pego so razlagali tako, da je na površini solнца izbruhnil ognjenik in da so potem elektroni te odprtine solнца z nezmerno hitrostjo kakor vrtnec v vodi bruhnili priti zemlji, kakor bruhne voda, ako se pretrga cev.

"PREDRAGI" HAYWOOD.

Da je rdeče delavstvo silno nezavedno in da se da varati in skubiti, kakor ga kedo hoče, imajo rdeči bratci zopet nov dokaz. Vedno očitajo nam katoliško mislečim delavcem, da smo nezavedni in da se damo slepiti in varati. Toda popolnoma pozabljajo, da je oni del delavstva, ki se v resnici da skubiti, kakor ga kedo hoče, samo da ga zna, sami rdečkarji.

Pri Slovencih imamo jako lepo sliko našega dičnega Etbina Kristana. Kričal je na vse pretege: Duhovnik skub! Duhovnik vas vara! Duhovnik hoče samo vaš denar. Danes je pa Kristan bogataš in se doma v Jugoslaviji dobro redi za "delavske" fondе, katere je znal tako spretno skolektirati iz žepov svojih nezavednih rdečih backov.

Sedaj so pa še ameriški rdečkarji dobili takega delavskega "prijatelja". Neki Haywood je bil ustanovitelj organizacije I. W. W., za katero so "Prosveta" in z njo vsi rdeči bratci tako agitirali svoje dni. Ta mož je bil obsojen na veliko letno ječo, ker je za čas vojske deloval proti vojni upravi in proti državi. Teden predno bi bil pa imel nastopiti svojo kazen v Zvezini kaznilnici v državi Kansas, je pa naenkrat izginil. Listi so poročali, da je šel v presrečno Rusijo, kjer je imenovan so-carjem in pomagačem krivonosega Trotzkija. Najprej se je reklo, da je za to pobegnil, ker se je bal ječe. Pretečeni teden je pa glavni odbor organizacije I. W. W. izdal druga sporočila o begu njenega očeta Haywood. Našli so velik nered v računskih knjigah. Veliko raznih milijondolarskih skladov je kar izginilo. NSedajni računski tajnik pravi, da so vsi računi tako zmešani, da se prav nihče ne spozna iz njih. Najeli so izvedence, ki so na-

šli do sedaj, da manjka v blagajni organizacije najmanj \$35.000.00. Kakor trdi sedanji tajnik Roy Martin, ta veliki prijatelj delavstva sploh ni rabil nikakih računskih knjig. Koliko je šlo "delavskih žuljev" v nezasitne žep "tega delavskega prijatelja", bode pa težko kedaj najti, kajti vse je zmešano.

Pa ko bi to bilo vse! Ta denar bi se še prebolel. Toda Haywood je bil pod varščino \$15.000.00. To varščino je podpisal veliki rdeči delavski prijatelj (?) milijonar in socialist Lloyd. Toda on sedaj noče plačati. Država pa hoče ta denar imeti. Kaj bo sedaj?

Pretečeni teden je bila konvencija I. W. W., pri kateri je prišlo vse to na dan in sedaj ne kaže drugega rdečim zasleplencem, kakor da sežejo v žep in zbero novih \$15.000.00. Kedo bode to svoto moral plačati? Zopet samo ubogo zaslepljeno delavstvo.

Kaj ne, v resnici "predragi" delavski prijatelji!

In tako se vsepovsodi vara ubogega delavca.

Mi v resnici pomilujemo vse one naše slovenske rdeče sotrpine, ki so si dali pobarvati svoje oči s to rdečo barvo, ki ne pomenja prav nič, da ne vidi, kako jih ti voditelji (?) in prijatelji (?) slepe in za nos vodijo, kako so to hujše pijavke njihovih žuljev, kakor so celo kapitalisti.

Slovenski somišljeniki, vprašajte svoje rdeče tovariše, kaj pravijo na to novo izdajstvo? Ali odobravajo vse to?

Tu pa ima katoliško misleče delavstvo nov dokaz, kako modro ravna, da se ne da tako hitro od vsakega sleparja speljati na led, pa naj še bolj kriči, kako velik delavski prijatelj je. Vsi vemo, da bi bili že zdavnaj imeli urejeno svoje delavsko vprašanje in bi bili dosegli splošno zmago, ko bi nas ravno naš "voditelj" in "prijatelj" tako nesramno ne prodajali za podkupnine, s katerimi izdajajo naše koristi.

NAŠI ORLIČI.

Naši orlički — Boy Scouts — so imeli pretekli teden svoj veliki teden. Celi teden je bil posvečen raznim stvarim, ki so imele namen vzbuditi med našimi katoliški dekci zanimanje za Boy Scouts. Tudi stariši naj bi se vzbudili in spoznali, da je treba dečku dati zkodaj pravo zanimanje za življenje, ako hočemo,

da bode kedaj pošten mladenič in pošten mož. V soboto jim je mesto dalo posebno čas. (Za eno uro so Boy Scouti "runali" vso mestno upravo. Deček, katerega so si sami izvolili, je bil eno uro župan mesta. Prišel je v županovo pisarno in se usedel za pisalno mizo in dajal ukaze, kakor župan. Vse druge urade in oddelke mestne uprave so za eno uro zavzeli dečki. Toda niso delili veliko ukazov temveč vsakdo, ki je prišel po kaki zadevi v pisarno, je moral plačati kako globo, katere je šla v blagajno za njih koristi.

Med katoliški dečki se je zanimanje za Boy Scouti zelo dvignilo. Tudi naši Orlički Sv. Štefana so se dvignili. Ta teden bode Scout Master Mr. Josef Gregorič priredil posebno posvetovanje z očetmi, katerih dečki so že Orlički, da jim bode dokazal, kako velike važnosti so Orlički za vsako družino in vsako faro.

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

Rev. Benvenut Winkler OFM odi-de v petek v Frontenac, Kans., na sveti misijon. V Frontenacu še nikdar ni bil slovenski duhovnik, kolikor je nam znano. Že v lani bi bil imel biti tam misijon, pa je misijonar zbolel prav pred misijonom. Želimo obilo vspeha!

Rev. Jeronim Knoblehar OFM je obiskal slovensko naselbino v Rockdale v Jolietu na binkoštno soboto in nedeljo in dal priliko rojakom za sveto spoved.

Rev. France Ažbe se je mudil v Clevelandu, O., v zadevi bodoče konvencije, ki bode tam.

Slovenski Lazaristi pridejo baje v jeseni v Cleveland, za kar deljuje Rev. Jernej Ponikvar, slovenski župnik pri Sv. Vidu.

So. Chicago, Ill. — Pretečeno nedeljo zvečer je bil v cerkvi Sv. Jurija slovesen sklep svetega misijona in 40-urne pobožnosti. Sv. misijon je vodil Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M. z velikim vspehom. Kaj takega v So. Chicago še ni bilo. Pri vsaki pridigi, bodisi zgodaj jutraj ob petih, bodisi zvečer je bilo izvanredno veliko ljudi. Posebno lep je bil sklep. Vsem ostane ta večer gotovo v živem spominu. Več o tem poročamo prihodnjič. Za danes naši sosedni naselbini in župniji Sv. Jurija samo iskreno častitamo na tent novem lepem vspehu.

NAROČNIKI, POZOR!

Kadar se preselite ne pozabite nam poslati svojega novega naslova da nam bo mogoče dostavljati naše liste na Vaš pravilni naslov. Pošljite nam vedno poleg svojega novega naslova tudi Vaš stari naslov, s tem nam prihranite mnogo nepotrebnega dela.

Datum, do katerega imate plačan list, je zaznamovan s številka po Vašega naslova. Prva številka poleg znači mesec, do katerega imate list plačan, druga številka pa znači leto. Torej ako je poleg Vašega naslova številka "5—21", to znači, da je Vaša naročnina potekla meseca maja.

Kadar prečitete list Edinost ga dajte svojemu prijatelju ali znancu, da ga čita in da spozna našo borbo za ideale slovenskega delavstva v Ameriki!

Vsakega zavednega Slovenca sveta dolžnost je, da širi in priporoča pri vsaki priliki list "Edinost".

UPRAVNIŠTVO EDINOSTI.

Denar na vse kraje sveta.

Naše podjetje je stopilo v direktno zvezo z najbolj uglednimi denarnimi zavodi v Jugoslaviji. Vse pošiljave so garantirane in dospo na svoj cilj v dveh do treh tednih. Prijemniki nimajo nikakih sitnosti ker prejmejo denar direktno na svoj dom. Najboljše priporočilo vsakemu pa je naše dose-dajno pošteno in točno poslovanje.

Denar pa pošiljamo tudi v vse druge države v Evropi. Ker se cena evropskemu denarju vedno menja na borziah, zato bomo vedno računali po cenah istega dne, ko prejmemo od pošiljateljev denar.

Ob izidu te številke smo računali sledeče cene:

Za jugoslovanske krome:	Za italijanske lire:
500 kron.....\$ 4.25	50 lir.....\$ 3.00
1,000 kron..... 8.00	100 lir..... 5.60
5,000 kron..... 39.00	500 lir..... 27.00
10,000 kron..... 78.00	1,000 lir..... 52.00

Vsa pošiljave naslovljajte na

EDINOST,
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by

SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kancel paragraf.

Kakor smo že sporočili, bil je sprejet v konstituenti za Jugoslavijo paragraf ali točka, v kateri je določeno, da ne sme duhovščina v cerkvi "govoriti o politiki", da ne sme občevariti prosto z Rimom in da ne sme razglasiti določil Rima brez dovoljenja vlade in druge take stvari, ki imajo namen omejiti vpliv duhovništva na ljudstvo.

Ta točka je proti vesti vsakega katoliškega duhovnika in škofa in zato se po vesti noben duhovnik ne bode smel ukloniti tej postavi. "Boga se mora bolj ubogati kakor ljudi", bodo morali katoliški duhovniki odgovoriti vladi. Ob času političnih bojov, ako bodo nasprotniki imeli v svojem programu kake proticerkvene točke, bode moral vsak duhovnik v cerkvi posvariti svoje vernike in jim povedati, kje in kaj je resnica in kako naj volijo, pa naj potem tudi vse škofo in vse duhovnike pozapre. Duhovnik je po svoji službi vodnik, "duhovni oče" svoje župnije in kot tak ima popolnoma iste dolžnosti do svojih vernikov, kakoršne ima oče do svoje družine. Kakor nihče ne sme in ne more očetu prepovedati podučiti in svariti svojega otroka, tako nima nihče pravice "duhovnemu očetu" kratiti istih pravic.

S tem je seveda napovedan verski boj v Jugoslaviji.

To postavbo so dosegli slovenski in hrvatski verski odpadniki.

Pri tem boju za doseg te točke se je posebno proslavil nam amerikanec znani Dr. Bogumil (?) Vošnjak, ki je tukaj še pred nekoliko meseci po slovenskih župniščih klečapljal in kazal svoj hinavski obraz in se pridušal, kako je on samo za popolno versko svobodo. Sicer smo ga zadnje tedne spoznali, ker se je pri jugoslovanskem Narodnem Svetu v Washingtonu izdal pri neki priliki. Vendar je še pozneje, trdil in kričal, kako je svobodoljub, kako se mora duhovščini dati priznanje, da je veliko storila za Jugoslavijo in njeno svobodo. Sedaj je pa ta mož vse svoje obljube vse svoje principe pojedel.

Tu imamo, ameriški Slovenci, jasen dokaz, koliko smemo verjeti kakemu brezvercu, pa če ima še bolj hinavsko pošten obraz, pa naj še bolj kriči po naših cerkvenih dvoranah, kako je tolerant.

Ameriški Slovenci, bodimo v prihodnje previdni s takimi le tički! Kedor ni zvest svoji veri, tudi ni moč beseda, temu ne verujmo, če se stokrat pridusi, kako je za svoja načela. Navaden humbugar je in klečaplazec. Kakor smo videli v Dr. Vošnjaku.

Dajte delavstvu kar je njegovega!

Če se komu na svetu godi krivica, se godi delavstvu! Delavca se oskubi in oguljufa najprvo, potem se šele prične govoriti o čem drugem. Tako se je godilo dosedaj in se vrši še nemoteno naprej. Ko smo pred par leti korakali v dobo industrijskega napredka, ki ga je povečavala svetovna vojna, tedaj so lastniki industrije navijali cene s tako naglico, kakor kak postiljon čez svojo uro zaspi. Cele mesece in mesece je moral tedaj ubogi delavec plačevati za svoje razne potrebščine visoke cene in za njega se ni zmenila živa duša, kje naj pobere denar za to svoje neobhodne potrebne stvari. Šele ko so napolnili industrijski verežniki svoje nenasične malhe in ko je delavec začel pod težo življenjskih težkoč ječati in prositi za poboljšek, šele tedaj se je delavcu spustilo kako drobtinico z mize, za katero so se razni delavski inkoriščevalci mastili s tem, kar jim je delavčeva roka spravila skupaj. Tako se je ubogo delavstvo goljufalo tedaj, in skoraj po istem receptu se ga skubi danes. Danes, ko koraka naša industrija bolj polzevo pot, se odslavlja delavci in se jih brezbrizno prepušča nemili usodi brezposelnosti. Tako danes!

Ko pa so industrijski verižniki navijali cene pred nekoliko časa, so li dali delavstvu del, do katerega je bilo delavstvo opravičeno? Ne, niso ga dali! Ampak delavca se je izrabljalo kakor navadni stroj, ki ga gonijo jermena. Dobro, če se držejo ti izkoriščevalci izrabljati delavca samo tedaj, kadar ga potrebujejo, tedaj je njih dolžnost, da ga tudi plačajo, kakor se spodobi in kar delavec pošteno zasluži. Če je delavec odgovoren sam za sebe, pred slabimi časi, tedaj je dolžnost delodajalca, da mu da pošteno plačo, da se delavec zamore zavarovati v dobrih časih za slabše čase. Vnebojijoč greh je pa, ako se mu trga to kar on v potu svojega obraza krvavo zasluži, ker s tem se ga odtrga od pravice in poštenega življenja, do katerega je upravičen po božjem in naravnem zakonu.

Ker pa so delodajalci tako ozkosrčni, da jim je blagostanje njihovih delavcev deveta briga, je seveda dolžnost delavcev, da si pomagajo potom organizacij in da tako skupno nastopajo za svoje pravice in interese.

Zato pa, delavstvo, vkup in organiziraj se! Izvoli si voditelje, ki jim bo v resnici mar tvoje blagostanje in ne samo lastno. Izvoli si za voditelje može, ki jim boste lahko zaupali zastopstvo svojih interesov in pravic. Delavci! Dolžnost Vaša je pa, da obračunate z vsakomur, ki Vas izkorišča in zaslepljuje. Proč z brezverci! Onemu, ki ne veruje v vsemogočnega in pravičnega Boga, ta ne veruje v pravico, še manj v poštenje in takim se Vaši interesi in Vaše pravice španska vas.

Delavstvo čuj! Kakor je svet porušen od minule uničevalne vojne, tako je tudi delavstvo izsesano od kapitalistov in kar ga ni obklal kapitalizem, še tisto malce zdrave kože, ki mu je jo pustil kapitalizem, mu jo je zrezal socijalizem. Ves svet vpije po rekonstrukciji, da, treba je pa tudi preurediti delavski razred, kot organizacijo in to na dobri podlagi, ki jo je zapisal človeštvo sam Stvarnik: "Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe". Vsakdo, ki bo poizkušal preurediti svet na drugi podlagi kakor tej, ta bo zidal na pesek in njegova stavba se bo podrla prej ali slej. To potrjuje nešteto poizkusov pri preurejevanju človeške družbe, ki so pa še vsi izpodleteli zato, ker niso bili pozidani na pravi podlagi, na podlagi: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN

Rock Springs, Wyo. — Cenjeni urednik: — Kjer sem že skoraj pozabil, kdaj da sem se oglasil v Vašem listu, zato sem se zopet namenil nekoliko napisati za Vaš cenjeni list. Delamo še vedno po tri dni na teden pri premogarski družbi Central Coal Co. Premogarska družba . S. Coal Co., dela nekoliko boljše. Povprečno pa vsa industrija obratuje komaj polovico tega, kar je prej.

Mesec april smo imeli zelo buren, burja in vmes sneg, sta igrala svoje uloge skoraj vsaki teden v aprilu. Zato si pa želimo lepših časov, ker zima nam je že pretožna.

Naši fantje se tudi prav pridno gibljejo, in marsikateri si je že izbral družico, odkar so začele dekleta prihajati iz Jugoslavije. Prav imajo, jaz jim pristočno častim! — Kolikim pa še bi je v prsih junaško srce, da bi radi prestopili prag pečlarskega stanu nevem, a vendar, kakor se čuje, bomo v kratkem zopet imeli par svatb v naši sredi.

V tukajšnjem mestu se je pripetila družinska tragedija, katero je povzročilo slabo družinsko življenje. Rojak Valentin Benedičič si je poglgnal kroglo v srce in zatem kmalu umrl. Bil je oženjen in zapuščal ženo in dvoje nedorastlih otrok.

Poročevalec.

Barberton, Ohio. — Pred par tedni je tukaj umrla Mrs. Gabrovšek. Omenjena je prišla pred kratkem iz starega kraja, da tukaj na stara leta v miru preživi pri svojih že odraslih otrocih, pa ji ni bilo usojeno. Umrla je na posledica operacije. V "Citizen's Hospital" se nahaja Mrs. Kramar kjer se je podvrgla operaciji na nogi. Gre ji na bolje. Delavske razmere so tukaj zelo slabe. Na tisoče jih je še brez dela. Zvedelo se je, da v zapadnih državah tamkajšnje časopisje poroča, da primanjkuje v bližnjem mestu Akron kjer so največje tovarne za kavčuk na svetu, 15 tisoč delavcev. Resnica pa je, da v Akron-u še "štapa" okoli 10 tisoč delavcev. Rojaki, pozor, da ne bi kateri šel na lim takim vestem če bi jih slišal. Dne 29. t. m. bodo imela Slovaška sokolska društva (Orlovski?) v Ameriki zborovanje v našem mestu. Po mestu bode na ta dan obhod na katerega so vabljeni tudi Slovenska društva v tem mestu. Zborovali bodo v dvorani Slov. Sam. društva Domovina.

Poročevalec.

Oregon City, Ore. — Tukajšnji papirnici C. W. P. P. Co. in Hauley Paper Co. sta plačo pritrgali za 20 proc., kar je malo preveč za enkrat. Ko so plačo poboljševali, so jo po 3 proc. ali 4 proc. Saj si mislijo, da delavec lahko potrpi, seveda zato, ker mora.

Hauley Paper Co. ne obratuje s polno paro. Nekateri so že po dva meseca brez dela. Upamo, da se bo vse kmalu na boljše zavrtelo.

Rojak M. Justin je že več časa bolan. On je bil prvi naseljenec v tej naselbini. Tukaj je že 30 let in je jako dosti pomagal že vsem tukajšnjim Slovincem. Vsi mu želimo, da bi ozdravel prej ko je mogoče.

Pri rojakih M. Polajnarju in Jos. Krollu se je vstavila štorklja in pustila vsaki družini po eno hčerko. Častitamo!

Vreme imemo bolj deževno, kakor je že navada v Oregonu, tako da rože cveto kar naprej.

Calumet, Mich. — Rojak Nikolaj Saitz (Zaje) je preminul po daljši težki bolezni v svoji lastni hiši na Elm St. Bil je star 76 let. Pokojnik je prišel iz Slovenije v Calumet pred petdesetimi leti. Delal je v rudnikih Calumet and Hecla družbe čez 46 let, za kar je bil odlikovan z zlato medaljo. Pogreb se je vršil dne 4. maja iz slovenske cerkve sv. Jožefa na pokopališču Lake View. Pogreba se je vdeležilo mnogo rojakov ter člani društva sv. Jožefa, kateremu je pokojni pripadal. Naj v miru počiva!

Miha Spolarič z Allouez Location je bil operiran v Public Hospitalu v Calumetu. Operacija se je dobro obnesla in se zdaj nahaja na svojem domu. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

"G. N."

CLEVELANDSKE NOVICE.

— V državni bolnici za umobolne je umrl rojak Jos. Perat, star 25 let. Družina Perat stanuje na 15708 Calcutta ave. v Collinwoodu. Pokojnik je bil član dr. sv. Janeza Krst. šte. 71 JSKJ. Pogreb se vrši v sredo jutraj. Družina Perat je prišla iz starega kraja pred 19 leti iz St. Vida pri Zatični. Oče družine je umrl pred 6 leti. Ranjki zapuščal tukaj mater, sestro in enega brata. Naj počiva v miru.

— Reed Clark, 55 let star, kondukter, je zavil okoli vogla na Pershing ave. in Broadway, ko je privozil mimo avtomobil, ki je podrl Clarka na tla. Malo pozneje je Clark umrl v bolnišnici. Voznik avtomobila, Rev. Viktor Miroslav, župnik češke cerkve, je šel na policijo, toda ker je bilo dokazano, da ni mogel pomagati, ga je policija spustila.

— Mnogo ponarejenih kvodrov se je pojavilo v mestu. Policija tajne službe poizveduje za ponarejalci.

Lorain, O. — Pretečni teden so dobili državlanske papirje sledeči rojaki: Fr. Ivančič, Fr. Debevec, Fr. Glavan, Fr. Uršič, M. Uršič, L. Prezelj in John Stare. Novim državljanom častitamo.

A. D.

ROJAKI POZOR!

Albany, N. Y. — V št. 33. "Edinost" piše dopisnik L. V. iz Clevelanda o božji poti v Cary, Ohio. Z veseljem tudi jaz opozarjem verne Slovence in Slovenke na to imenitno in krasno božjo pot. Cerkev je posvečena na čast Matere Božje "Tolažnica žalostnih".

Glavno romanje je trikrat na leto.

1. Na praznik "M. B. tolažnica žalostnih" t. j. na četrto nedeljo po Veliki noči.
2. Na praznik vnebovzetja M. B., t. j. dne 15. avgusta, in
3. Na praznik brezmadežnega spočetja M. B., t. j. dne 8. decembra.

Ta božja pot je pod oskrbovanjem očetov Franciškancev — Minoritov. Za vsako to romanje je preskrbljeno sploh večje število duhovnikov za različne jezike za spovedovanje in za pridige. Dopisnik iz Clevelanda pravi, da bi se Slovenci skupno podali na romanje za praznik Marija Pomagaj 24. maja. Ali jaz tega ne odobravam, ker za ta dan ni nobenega romanja in tudi tam ni nič pripravljenega. Tam so namreč samo trije duhovniki, kateri pa govorijo samo angleški in nemški, medtem ko so v dneh glavnega romanja tam duhovniki za Slovence, Slovaške, Poljake i. t. d. Vabim torej za letos Slovence in Slovenke, da skupno pridejo natb božjo pot za praznik Vnebovzetja M. B. to je: 15. avgusta. Ker je ta praznik v ponedeljek bo primerno, da pridejo že v soboto v Cary, Ohio, kjer bodo imeli priložnost za spoved, v soboto, nedeljo in ponedeljek. Ako se bo zbralo primerno število slovenskega ljudstva, bodo v nedeljo in ponedeljek slovenske pridige.

Ako bi kateri č. slovenskih duhovnikov imel priliko za te dni priti v Cary, bode zelo dobrodošel.

Kdor hoče kaj več podrobnosti, naj mi blagovolno piše.

Pozdrav vsem Slovincem in Slovenkam

Rev. Bonaventura Čiček O. M. C., 183 Central Ave., Albany, N. Y.

Bridgeport, Ohio. — V št. 33. "Edinost" je bil dopis iz Clevelanda, v katerem dopisnik priporoča, da bi se Slovenci skupno podali na božjo pot v Cary, Ohio. To bi bilo zelo lepo posebno ako bi imeli Slovenci svojega duhovnika tam. — Tudi od tukaj je nekaj rojakov namenjenih na to slovečo božjo pot. Prosimo rojake iz raznih naselbin

posebno iz Ohio naj se oglašijo v "Edinost".

Naj omenim, da je bila v bližini Wheeling, v Mt. Carmell velika slavnost od 7. do 10. maja, dobili so ostanke sv. Pavle iz Rima iz katekomb, bilo je ganljivo za videti ko so jo nesli sami očetje Franciškani v cerkev, bilo je 23 duhovnikov. V cerkvi so jo postavili na prostor, da je ostanke vsak lahko videl. — Ljudstva je bilo natlačeno polno, od blizu in daleč, ki so se udeležili te slavnosti.

Priloženo Vam pošiljam za novega naročnika za "Edinost". Dal Bog in Mati Marija, da bi dobili veliko naročnikov ta mesec majnik. Prav lepo pozdravljam vse čitatelje naših listov.

Mrs. Mary Hoge.

NACE IZPOD KLANCA.

Kakor navaja srboriti paglavci vzroke, zakaj da je podlegel v boju s svojim nasprotnikom, enako navaja "Amerikanski Slovenec" neke čudne vzroke, da z nami ni mogoče politizirati.

* * *

Ha, ha, ha! Saj bi pes tudi zajca ujel, seveda ako . . .

* * *

Le nikar se ne hudujte, ako Vam povemo v šali tudi golo resnico. — Prav nič nam ni všeč, da Vas moramo v časih malo polasati. V to nas sili Vaša srborita taktika, ki izvira iz Vaše skrajne nevoščljivosti do našega napredka!

* * *

Sedaj ko smo Vas spravili v zadrego, se izgovarjate, da smo nedosledni. Možakarji, — če Vas smemo tako imenovati — Vaši izgovori so otročji! Motite se, ako mislite, da je javnost pozabila, na Vaše enake jalove izgovore lanskega leta, s katerimi ste prišli na dan zatem, ko smo Vas tedaj pošteno nalasali!

* * *

Lansko leto, kakor letos ste izvali boj. Silili ste v ogenj, kjer ste se tudi pošteno opekli; a po Vaše je to doslednost, da zvrčate krivdo na druge. Zares prav po patentu paglavcev.

* * *

Ako je to po Vašem nedoslednost, potem konstatiramo, da je drobtinar delal izpite na Studencu pri Ljubljani. Vsaj odtam prihajajo ljudje enakega kalibra.

* * *

Bodite že tega ali onega kalibra, pri vsem tem bodi Vam povedano "entre nous", da odslej naprej boste dobili za vsak kamenček, ki ga boste zagnali proti nam, — pošteno zausnico!

* * *

Waukegan, Ill. — Ker ste v zadnjem listu omenili, da bi radi nekaj ugan, zato jih Vam tu pošiljam en par. Rešitev pa za enkrat obdržim še zase. Ako pa Vam bodo delale le preveliko preglavico mi pa pišite in jih Vam pošljem.

Evo tu jih imate:

1. Zjutraj ob očetu naslonjena se solzi,
- opoldne oživljena, že sina rodi;
- Zvečer, pa hodi sin okoli in moti ljudi;
- Ponoči pa mati prezeba, da v časih pokajo kosti. Kaj je to?
2. V nebesih je doma, pa nima jo Bog Oče;
- Po reki plava, pa nima jo potok ne morje
- in ne nobena voda. Amerika jo ima, pa jo nima celi svet.

Kaj je to?

3. Sčem so cerkve v Ameriki krite?
 4. Kdo pri petju najbolj z jezikom miga?
- Tu jih imate in uganite jih. Ako Vam s tem ustrežem Vam še pošljem kaj drugič.

S pozdravom Leon Kunst.

Ali si že dobil kakega naročnika na list "Edinost"? Mesec majnik se pomici h koncu. Zato pa vsi na delo za list "Edinost", da postane čim prej dnevnik, katerega si vsi želimo!

Iz Jugoslavije.

ITALIJANSKI TEROR V PRIMORJU.

Divjaštva italijanskih fašistov nad našimi ljudmi v Primorju so se v zadnjem času tako pomnožila, da je naše narodno predstavništvo primorano, da se zavzame za one nesrečne žrtve dvetisočletne italijanske kulture.

Nar. posl. Juraj Kučič je včeraj vložil interpelacijo na min. predsed. in min. zun. zad. Pašiča radi nasilja, umorov in požiganja hiš naših ljudi v Primorju. Italijanske državne oblasti so ob takih prilikah popolnoma indiferentne vsled česar je držnost fašistov z vsakim dnem večja. V interpelaciji so opisani dogodki, ki so se zgodili v Tinjanu, Pazinu, Gračištu, Zarečju, Kanfanaru, Buzetu, Opatiji i. t. d.

Nar. posl. Pavle Marinkovič je interpeliral min. zun. zad. o napadu na Dr. Ivana Grisoga, narodnega poslanca in bivšega predsednika demokratskega kluba v Belgradu, katerega so izvršili fašisti v Trstu. Pol mrtvega in oblitega od krvi so fašisti še vedno pretepali. Italijanske državne oblasti ne samo da se niso zavzele zanj, temveč so ga izgnale s prvim vlakom iz Italije, ne da bi mu dale zdravniško pomoč. Dr. Grisogogno leži sedaj težko ranjen v nekem sanatoriju na Dunaju.

RUSI V JUGOSLAVIJI.

Kakor povsod po celem svetu, tako imamo tudi mi tu precejšnje število ruskih beguncev. Karakteristično je le to, da so pribežali k nam eksponenti ruske reakcije, ki so dobili vsled njihovih dobrih osebnih zvez z višjimi vojaškimi krogi razne službe — se razume da državne in ukazne. Te dni je prispela semkaj neka delegacija Vranglove armade iz Carigrada. Ta delegacija je izročila min. predsed. spomenico s prošnjo, da se jugoslovanska vlada zavzame za ostanke Vranglove armade in reši te ljudi pogina, ker so francoske oblasti odrekale vsako nadaljnjo pomoč in primorale 3.500 ljudi, da se vrnejo v Sovjetsko Rusijo, od katerih so boljševiki postreljali 841 oseb. Naša vlada ni še končno rešila tega vprašanja, toda namerava jih sprejeti in zaposliti pri delu novih železnic, tako da bi njih zdrževanje ne padlo na državni račun. Nedavno je bila v konstituenti interpelacija komunističnega posl. Sime Markoviča v zadevi zdrževanja ruskih beguncev, na katero je odgovoril min. fin. Kumanudi, da je do sedaj potrošeno 33 milijonov dinarjev za ruske begunce in da je to dolžnost naše zemlje, ker se je Rusija prva zavzela za Srbijo in ji pomagala v najhujših časih.

Vzlic temu je stanje ruskih beguncev res obžalovanja vredno, posebno onih, ki niso samovoljno zapustili svoje domovine, temveč bili prisiljeni, da to storijo iz "višjih" razlogov. Tudi ta življenska šola je ostala brez vsacega upliva na evolucijo političnih nazorov reakcije, ker se ruska inteligencija tudi tu diferencira na sto raznih strank in pričakuje, da ji tujci "rešijo" Rusijo in ruski narod.

Naša vojska je zasedla otoke Krk, Rab, Hvar, Vis, Mljet in Korčulo. Prebivalstvo je sprejelo vojsko z velikim navdušenjem.

Za naše ljudi, ki so v Ameriki, je sedaj ugodna prilika, da investirajo v naši zemlji razmeroma male svote denarja z jako veliko koristjo radi velike razlike v kurzu med našim denarjem in dolarji. Strahu ni nobenega kakor tudi ne rizika, ker je naša država vzlic parlamentarnim prepričanjem, najjačja od vseh novih držav, kar se je posebno pokazalo ob priliki poskusa cesarja Karla, da zopet zavzame ogrski prestol, kjer je bil nastop naše države popolnoma merodajen, da se ogri odrešejo takim aspiracijam.

Mnogo iskrenih pozdravov Vam pošilja
Seestersig:
Fran Susteršič, Greta di sopra 401,
Trieste, Italia.

PISMO IZ JUGOSLAVIJE.

Belgrad, 21. IV. 1921.

V konstituenti se nadaljujejo brezkončne debate o ustavi. Koncem tega tedna se bo po vsej verjetnosti završila splošna debata in 5. maja se bo začela specialna debata, ker bodo seje konstituante odložene radi pravoslavniških velikonočnih praznikov.

Narod pričakuje z nestrpljivostjo ustavo, ker sedanje vladanje na podlagi ministerskih uredb, daje preveliko oblast eksekutivnim organom državne oblasti in spodkopava z vsakim dnem bolj državno avtoriteto in povečava kaos v državni administraciji. Vzlic temu so naši narodni očetje nekam počasni, posebno — ako se pomisli, da se gre sedaj za tako delo, ki bo odločilo usodo naroda za cela desetletja. Seje se začnajo navadno pol ure do tričetrt ure pozneje kot so določene. Število prisotnih poslancev je častokrat jako pičlo, kar pada tembolj v oči, ker so nekatere klopi itak prazne radi pasivne rezistence Radičeve grupe. Napetost in nervoza je v konstituenti precej velika. Burne scene se v zadnjem času nekam pogostoma ponavljajo. Deloma je temu vzrok vsebina debat, ali v mnogo večji obilniji meri nestrpljivost nekaterih poslancev, katerim manjka ena jako dobra lastnost in sicer hladnokrvnost. Dotični gospodje napravijo vtis ljudi brez živcev. Niso v stanu molčati niti pet minut, presedajo z ene klopi na drugo, ostavljajo v toku ene seje desetkrat dvorano, da si malo pomirijo veliko razburjenost, četudi je debata take narave, da nimajo niti najmanjšega razloga, da se tako grozno razburjajo.

Vse stranke brez razlike, od srbskih radikalcev pa do internacijonalnih komunistov, so za ujedinjenje — ali vsaki je tolmači po svoje. Vladina večina izjavlja, da je vedno iskreno želela sporazum z vsemi strankami; da je sedanja ustava produkt dela večine in opozicije; kateri se mora priznati, da je na njej lojalno sodelovala. Največja so nasprotstva v vprašanju notranje ureditve države in tu je večina za enotno državo, enega vladarja, en zakon, eno skupščino, eno odgovorno vlado, torej za koncentracijo vlasti ali s širokimi samoupravami v raznih pokrajinah. Apelirajo na slogo radi obilega števila sovražnih sosedov, odbijajo in negirajo pritožbe o srbski hegemoniji. Večina da je proti državnim eksperimentom in hoče, da se sprejme samo ono, za kar se a priori zna da bo dalo dobre stvarne rezultate. Opoziciji se je ugodilo do skrajne meje — sprejelo se je v ustavo njihove socijalno ekonomske predloge, kar nima do sedaj nobena druga država, ker je še skrajni čas, da dobi zemlja zakone, na podlagi katerih se bo mlada jugoslovanska država reorganizirala.

Opozicija je precej jaka, da ona celo trdi, da ima dejansko večino in naglašuje, da je sedanja vladina večina le navidezna in kupljena za razne koncesije: da ne sodeluje v konstituenti velika večina hrvatskega naroda, čiji glavni predstavnik da je Stipica Radič z njegovo stranko, da je sedanji predlog ustave bolj reakcionaren kot, je bil srbski osnovni zakon 1869. leta, da smo danes mnogo bolj oddaljeni od ujedinjenja kot smo bili 1918. leta in to le radi sedanjega sistema vladanja, ki se ne osniva na zakonu temuč na surrogatih zakona; to se pravi na ministerskih uredbah, ki pa nimajo de iure zakonske sile. Posebno strogi kritiki so komunisti, radi njih specialne boljševiške taktike. Identične so bile pridige boljševiških agitatorjev v Rusiji, predno je bila proletarska diktatura. Toda izvajanja tukajšnjega vodje komunistične stranke nar. poslanca Sime Markoviča, četudi logična in stvarna in v marsičem mogoče jako opravičena, izgubijo vsako veljavo z ozirom na vesti o sedanjem stanju v Rusiji, ki nasprotuje vsem lepim besedam narodni suvereneti in o narodni svobodi.

Živinski semenj v Ljubljani. — Na včerajšnji mesečni živinski semenj je bilo prignanih 278 konj, 78 volov, 51 krav, 9 telet in 178 prašičev. Cena goveji živini 22—25 kron za kg žive teže. Kupčije so bile zelo minimalne. Značilna in zanimiva je okolnost, da so na semenj govejo živino, zlasti vole prignali izključno le podeželski prekupci, ki so hoteli navijati cene in jih dvigniti celo na 27 kron.

Fašisti zopet napadli tiskarno "Edinost" v Trstu. — Tiskarna "Edinost" tržaškimi fašistom ne da spat. Za 18. m. m. so zopet pripravili napad nanjo. Okolu 7. ure zvečer so se začeli zbirati v ulici Franciška Asiškega. Toda karabinjerji so bili to pot pravočasno na mestu in so napad preprečili. Pobitih je bilo na tiskarni le nekaj šip.

Do sedaj je dobilo predsedništvo ustavotvorne skupščine kakih 130 predlogov za izpremembo in dopolnila nekaterih členov ustave.

Rezultat vseh teh živahnih in burnih, brezkončnih debat se bo jasno očrtal še le ob priliki specialne debate. Vzlic vsej napetosti se pričakuje, da bo ustava sprejeta in da se bo končala doba ministerskih uredb.

Poročil se je dne 17. t. m. v Celju tovariš Koren Blaž s tovarišico Pavlo Lesjak. Skupina JSZ za Celje in okolico želi obilo sreče in blagoslova obema v novem stanu.

NAJSLABŠA NAVADA.

Življenje je ena sama masa navad. Najslabša navada, ki je utisnjena amerikanskemu narodu v obraz, je "SKRB". Beecher je rekel: "Ni delo, ki mori človeštvo, ampak skrb. Delo je koristno za naše zdravje, a skrb pa je, kakor rjavina na ostrini". Skrb zabranjuje normalno delovanje železniških mišic, uničuje tek in paralizira prebavne organe. Najbolje sredstvo za odpravo teh navad je Trinerjevo grenko vino. To zdravilo povečuje okus in krepi organe k normalnemu delovanju in obenem pomaga pri prebavi, tako, da je največji zavrnik v boju zoper nadležno skrb. Vaš drugist ali lekarnar ima naše grenko Trinerjevo vino v zalogi. V slučaju prehlada in kašljanja, pa bo Vam stregel s Triners Cough Sedative, katero je najboljšo zdravilo za slične slučaje. Mr. Michael Matyska iz Glenmont, N. Y., nam piše z dne 27. aprila, 1921: "Vaše zdravilo Cough Sedative mi je čudovito pomagalo". Istotako bo pomagalo tudi Vam!

Joseph Triner Company, 1333-45 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Izplačuje v kronah, dinarjih in v dolarjih v gotovem denarju v

JUGOSLAVIJI.

Pišite po cenik za pošiljanje denara.

ŠIFKARTE za vse linije.

EMIL KISS,

BANKIR

133 Second Ave., New York.

Prijatelj delavca

PAIN-EXPELLER

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tvorniško znamko SIDRO.

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA

so izvrstna proti

KAŠLJU, UJEDANJU, ŽELODČNIM BOLEZNIM IN REVMITIZMU.

Steklenica stane 75c.

1924 BLUE ISLAND AVE.

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA

Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v zvezi s pošiljanjem denarja v stari kraj, s potovanjem v domovino, z dopremljenjem oseb v Ameriko in z drugimi posli tega področja, so nujno potrebne tri glavne stvari: volja, sredstva, praksa.

Našo resno voljo za točno službo najbolje dokazujejo številna zahvalna pisma od rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše trdke.

Naša sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobre zveze s stari krajem, naša zastopstva parobrodskih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola čez naše poslovanje.

Nad 1.400 potnikov, ki so z našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali od tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovati v stari kraj ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA

70—9th Avenue

New York City.

Mi pošljamo denar na vse kraje

JUGOSLAVIJE,

Slovenije, Hrvatske in Srbije.

Vse pošiljatve garantira

AMERICAN STATE BANK

1825—1827 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA, predsednik;

A. J. KRASA, tajnik.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni odelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe prilike in uspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postal boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

"Takšna nesramnost!" — "Takšna brezobzirnost!" sta zavpili obe hkrati in obmolknili.

Gospod Klepš namreč ni bil sam; pri njem je bil gospod dr. Lajb.

"Oh, oh, oh!" je vstajal s stola Klepš, miril z rokami, prosil z očmi in kazal na gosta. A prva se ni hotela umekniti ne soproga, ne sestra.

"Jaz ne morem več; jaz sem uničena", je ihtela ena.

"Jaz pogibljem", je stokala druga in se zgrudila na stol.

"Rodbinske zadeve, rodbinske zadeve", je hitel dr. Lajb in zgrabil klobuk. "Jaz se klanjam na vse strani in se umičem".

"Ostanite, gospod doktor!" je dejal Klepš in pritisnil na električni zvonec, da je prihitela hišna. Njej je izročil gospod obe reči, češ da sta se prehladili; spravi naj ju v posteljo in skuha lipovega cvetja. Ko je bila odvedla hišna gospe, je skočila tudi teta pokonci, češ da odide sama, ker noče brat poslušati sestre; in vendar brani ona čast in dobro ime njegove hiše; navezana nanjo pa ni.

Kmalu sta ležali nesrečni ženski vsaka v svoji sobi, kuhali jezo in premišljevali krivico usode in krivico ljudi. Hišna jima je bila prinesla čaja, zagrnila okna in tiho odšla.

Gospod Klepš pa je nadaljeval posvetovanje z dr. Lajbom, mirno, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. V sruču pa je bil razburjen, ne zaradi domačih sitnosti, ampak zaradi Lajbovih poročil. Premagoval pa se je izborni, ker ni hotel razodeti svojih misli in čustev dr. Lajbu, ki je opazoval na njegovem obrazu vpliv svojih besed.

"Kaj se pravi to?" je začel dr. Lajb. "Mosterih prodaja ceneje ko vsi drugi, on prodaja ceneje, nego kupuje. Kaj pomeni to?"

Klepš je molčal in kimal; dr. Lajb pa se je presedel in premikal na stolu, vrgel eno nogo čez drugo in preklinjal v sruču polžjekravnega moža.

"Ali se ne pravi to z nepošteno konkurenco uničevati konkurentov?" je vprašal Lajb.

"Ali pa samega sebe", je kimal Klepš, ki je imel glavo polno neprijetnih, ne še urejenih misli.

"Z uničenjem konkurentov se hoče polastiti Mosterih nekakšne samoprodaje, monopola".

"Monopol, monopol", je poudarjal Klepš in premišljeval, "za monopol se poganja pač vsak interesent. Obrtnik vzame patent na svojo iznajdbo, da bi imel korist samo on, pisatelj in umetnik si pridržijo pravico proizvajanja, prevajanja, množevanja in trgovec izkuša pregnati konkurente, da bi ostal sam na trgu. Družba ni boljša od posameznika, država ne boljša od družbe. Odtod majhne in velike vojne, po vaseh in mestih kakor med državami".

"Da, da, gospod Klepš", mu je segel v besedo nestrpljivi dr. Lajb. "Vi hočete navajati zglede, Feničane in Grke, Grke in Kartagance, Kartagance in Rimljane, Špance in Angleže, Angleže s Holandci in Francozi in Nemci. Vse jako zanimivo, jako zanimivo, kadar utegne človek poslušati. Toda kaj mislite o gospodu Mosterihu?"

"Monopol v rokah posameznega človeka", je razlagal Klepš, "je veliko breme za družbo. Boljši je monopol države, dasi je razmeroma najmanj izdaten, ker je državna uprava zapletena in potratna, dobiček državnega monopola se vendar razdeli med vse državljane, in če je kaj izgube, se pokrije z novimi davki".

"Vse res, gospod svetnik, vse res",

ga je prekinil dr. Lajb, "in še bolj res, da si nakladamo največje davke sami, s pijačo, tobakom, veseljami; ampak o tem drugič. Z Mosterihom bi se napravila dobra kupčija. Kaj menite, gospod Klepš? — Toda trgovska skrivnost in prosim zaupanja. Mosterih je poštena, bogata hiša, ki nekaj prenese".

"Poštena, bogata hiša".

"Ki prodaja ceneje, nego kupuje, z blagim namenom, da uniči konkurenco. Ugodna prilika za dobro kupčijo, gospod svetnik. Jaz sem se zvezal, za slučaj, da pridobim tudi Vas, z njegovim poslovanjem. — Mi trije bi od njega kupovali blago in mu ga prodajali nazaj; diferenca, razlika v cenah, je naš dobiček. Kaj menite?"

"Ali menite Vi, da bi Mosterih tega ne zapazil?"

"Izključeno. Ali ni že popolnoma na tleh? Ali se mu ne mehčajo možgani? Poslovdaja dela, kar hoče. Kakor hitro dobo Mosterih par vagonov železnice, jo mi kupimo od njega ter mu jo takoj zopet prodamo; potem isto zopet kupimo in prodamo in tako naprej".

"Ampak tvornica izgubi naročila in delo".

"Njena stvar. Sebi ste Vi bliže. Tvornica naj odslovi delavcev, kolikor jih bo odveč. Za našo operacijo ne potrebujemo nikogar. Mosterih hoče vsekako nekaj izgubiti in vpraša se, ali naj vtaknejo dobiček v žep njegovi konkurentje, ali mi. Človekoljubnost zahteva, da mi, ki nismo njegovi nasprotniki. Zanj je vse eno, kdo ga skube; za nas pa ne. Vi prevzimate v svoje poslovanje takorekoč zalaganje, jaz nakup na Vaš račun".

Klepš je vstal, prekrizal roke na hrbtu in šel parkrat po sobi. Načrt in ponudba sta se mu zdela vredna premisleka. Nekaj tisočakov izgube bi že pretrpel brez posebne škodo gospod Mosterih in komu bi jih moral ta pravzaprav bolj privoščiti ko njemu, ki bo z njim kmalu v svaštvu.

"Dobro, gospod doktor", je dejal naposled Klepš in potrkal gosta po rami. "Načrt ni napačen, ampak kako ga izpeljati?"

Lajb ga je gledal debelo in se mu zasmeljal. Tudi Klepš se je nasmejal. Oba sta bila ugenila drug drugega misli. "Ta stari grešnik si misli", si je mislil dr. Lajb, "da bom jaz dajal še denar in on vlekel samo dobiček".

"Za financiranje gre, gospod svetnik", je dejal Lajb, "za pribavo denarja za začetek in to pribavo moram prepustiti jaz Vam. Izpeljatev zahteva razuma in denarja. Vi razpolagate z obojim; jaz samo z razumom. S tem, z razumom, se udeležujem jaz podjetja, z denarjem se morate Vi".

"Jaz bi prevzel torej dva deleža", je kimal gospod Klepš, "ne glede na to, da riskira človek denar teže nego razum".

CHERRY GROVE DARK
MOLASSES

.... Pure Cane—Beaume 42C.

Vsebuje 50% kobiniranega sladkorja.

Deset galonov skupaj stane samo \$5.00 vred s pošiljatenimi stroški.

Naročilu je priložiti denar.

ALEXANDER MOLASSES CO.

CINCINNATI, OHIO.

VINKO ARBANAS

CVETLIČAR IN PRODAJALEC

vsakovrstnih

CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Slovencem, kakor tudi vsem Hrvatom in Slovanom v Chicagi in okolici.

1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

"Kaj mislite s tem reči, gospod svetnik?" se je jezil dr. Lajb, ki se je bil naveličal nepotrebne razprave. "Ali niste imeli tudi Vi največjega dobička, ko sem riskiral jaz za Vas svoj razum in svojo čast? Saj umejete, gospod svetnik".

"No, no, ne tako nagli, gospod doktor!" je miril Klepš. "Saj Vam nisem očitil ničesar".

Poštenjaka sta se pogodila in si stisnila roke.

"Ali ostanete pri nas pri večerji, gospod doktor?" je vabil Klepš.

"Nemožno. Z vašim gospodom sinom se ne bi rad zopet sešel", je dejal Lajb in si zapenjal suknjo.

Gorka rdečica mu je bila zalila bradasto lice, ki še ni bilo pozabilo Arturja.

"Nepremišljenost, mlada nepremišljenost", je opravičeval Klepš svojega sina.

"Nepremišljenost izvira iz neznanja razmer", je poudarjal Lajb resno in ostro. Zavihal si je kvišku ovratnik vrhnje suknje in šel.

Klepš se je vdal prijetnim mislim o lahkem dobičku, ki se mu je obetal, in si dal prinesiti večerjo v pisarno, da ne bi motilo sladkih čustev in ne grenilo telesnega užitka stokanje sitnih žensk.

Bolnici sta ga čakali zaman ves večer in pozno v noč in nič manj se nista jezili obe na njega kakor druga na drugo. Polagoma je začela celo izpodrivati skupna jeza vzajemno, kakor se rada sprijaznita dva človeka, ki sovražita skupno tretjega.

Artur in Berta sta hodila okoli matere in tete kakor dva skrbna zdravnika. A kaj pomaga zdravnik, kateremu si ne upa razodeti bolnik svoje bolezni! Slabo vreme, sanjkanje, prehlajenje je moralo vzeti krivdo nase.

"Teta, ti si se preveč razgrela", je tolažil Berta. "Jaz sem se že včeraj bala za tvoje zdravje. Vsa bila ganjena, ker je bil sin tako ljubezniv in postrežen. Razlagala si je njegovo vdanost kot tiho prošnjo, da naj se ga usmili mati. Kako rada bi mu ona tudi izpolnila srčno željo, če bi se ji le količkaj zdelo možno! Siromak, si je mislila, ki si nahodna. Ali naj pošljemo po zdravnika?"

"Ne, Berta, jutri bode odleglo" je zastokala teta in se obrnila na drugo stran.

Materi pa je prigovarjal Artur, da se mora bolje varovati, bolj paziti na svoje zdravje. Kaj bi počel on, če bi mu umrla mati! Mati je trpim jaz z njim, samo da ga obvarujem hujšega trpljenja, prepoznega kesanja in brezuspešnega očitanja. Artur ji je zrl tiho v oči, kakor da bi čakal blage besede; toda mati ga ni hotela umeti in je zametala, da ne bi brala v njegovem pogledu kakšnega očitanja. Svakinja jo sumniči, po krivici; a kako

rada se prime sumnja človeškega srca! Menda vendar ni že okužila srca sinovega? A česar ona niti sama sebi ne očita, ji nima očitati tudi nihče drug in najmanj svakinja, ki se ne sramuje loviti snubca svoje nečakinje. Tako poštena je ostala ona poleg takega moža, ki se ne briga zanjo in ne brani njene časti. Svakinja ima povsod oči, ušesa in nos, njo pa drži soprog kakor otroka, ki se odda pestunji, kadar moti družbo. Kaj tadva mislita, to je njej deveta briga in pred obema bi se ponašala ona s takšnim častilcem, kakor je bil gospod pl. Rum-

pel; samo pred sinom ne; pred sinom je pobešala oči. Ta pa se ni kar nič sramoval svoje ujubezni. Javno jo je kazal in se smešil, smešil. In vseh teh sitnosti je krivo življenje v Javorju. Da bi ga bilo že vendar enkrat konec! Tako se ga je bila naveličala gospa, da bi bila najrajša vzela sina in hčerko s seboj in pustila vse druge v tem nesrečnem kraju; ali pa naj bi se odpravil gospod Rumpel, da bi ga ona ne videla nikdar več, in še svakinjo naj bi odpeljal daleč kam.

(Dalje prihodnjič.)

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstrani; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravi. Bruslinskinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastoj.

KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastoj, pošljite mi le 5¢ za poštnino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00.

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave., N. E.

Cleveland, O.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovniške slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němceček
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

POKLICITE NAS!

Kadar potrebujete Avtomobile za poroke, krstinje, kakor tudi pogrebne sprevede.
V enakih slučajih se uljudno priporočam vsem Slovencem.

ANDREW GLAVACH

1844 W. 22nd Place.
Chicago, Ill.

"Kadar pokličete na telefon, rabi-
te vedno števil. Canal 5889."

